



20.10.2022

Kaupunginmuseon lausunto Vanhanlinnankuja 1 ja 2 asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

HEL 2016-011497 T 10 03 03

Helsingin kaupungin asemakaavoituspalvelu on pyytänyt kaupunginmuseolta lausuntoa Puotinharjussa sijaitsevan Vanhanlinnankuja 1 ja 2 asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Museo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja lausuu kantanaan seuraavaa.

Asemakaavan muutos koskee aluetta, joka sijaitsee Puotinharjussa osoitteessa Vanhanlinnankuja 1 ja 2. Tontille suunnitellaan täydennysrakentamista. Kaavaratkaisu mahdollistaa täydennysrakentamisen nykyiselle asuinkerrostalojen tontille, nykyiselle teleliikennekeskuksen tontille ja osittain myös nykyiselle, edellä mainittuihin tontteihin rajoittuvalle Vanhanlinnankujan katualueelle. Kaavaratkaisu perustuu yksikerroksisen, Kehä I:n ja Vanhanlinnantien kulmassa sijaitsevan, alun perin puhelinkeskukseksi vuonna 1962 rakennetun, arkkitehti Matti Liedon suunnitteleman rakennuksen purkamiseen. Tilalle kaavaillaan vuokra-varastoja tai muuta toimitilaa sekä asuntoja. Nykyiset Vanhanlinnankuja 1 tontilla sijaitseva asuinkerrostalot säilyvät. Niiden edustalle kaavaillaan uusia asuinkerrostaloja ja pysäköintilaitosta, joka palvelee koko kaavamuutosaluetta.

Voimassa olevassa asemakaavassa (vahvistettu vuonna 1961) alue on merkitty asuinkerrostalojen ja puhelinkeskuksen korttelialueiksi. Helsingin yleiskaavassa 2016 alue on osoitettu osittain liike- ja palvelukeskusta-alueeksi C1 ja osittain asuntovaltaiseksi alueeksi A2. Tontilla 45078/1 sijaitsee nykyisin yksikerroksinen, alun perin puhelinkeskukseksi rakennettu rakennus. Tontilla 45078/2 sijaitsee nykyisin kolme asuinkerrostaloa.

Pentti Aholan laatima Puotinharjun asemakaava on rakentunut asuinrakennusten osalta muutaman vuoden sisällä 1960-luvun alkuvuosina. Alueella ei ole tämän jälkeen tapahtunut täydennysrakentamista. Näin pitkälti lounas-koillinen suuntaisista kapeista lamellitaloista koostuva Puotinharju on eräs Helsingin muuttumattomimpia esikaupunkikokonaisuuksia, joka on säilynyt poikkeuksellisen ehjänä ja harvinaisen yhteisenä kokonaisuutena lähes 60 vuotta, ja joka nykyisellään ilmentää esimerkillisen autenttisella tavalla aikansa kaavoitushanteita.



20.10.2022

Puotinharjun kaavoittaminen ajoittuu historialliseen kohtaan, jossa rakentamisen tuottavuustavoite loi rakennusten pituuksiin ja kerroslukumääriin ehtoja, joiden tyydyttävä asemakaavallinen sommittelu vaihteleviin maastollisiin lähtökohtiin vaati taitoa ja toteutukselta vaivannäköä. Tämän johdosta rakennukset oli sidottava sitä täsmällisemmin rakennuspaikkaansa jo arkkitehdin suunnitelmissa, mitä vaihtelevammassa ja herkemässä maastossa ja maisemassa rakennettava alue sijaitti. Näin muodostuvan miljööseen kannalta tämä ”suljettu” muotoperiaate sisälsi ajatuksen rakennuspaikkaansa sidotusta kokonaisuudesta, jossa rakennusmassat sijoitettiin suhteessa toisiinsa, ilmansuuntiin, maastonmuotoihin ja maisemaan kulloinkin edullisimmalla tavalla. Johtuen tästä rakennusten hienovaraisesta ympäristöönsä soveltamisesta, asettaa tämä puolestaan vaatimuksia ympäristöönsä huomioivalle täydennysrakentamiselle.

Puotinharjun asuinalueen suunnitteluperiaatteissa todetaan, että kaavamuuoksilla mahdollistetaan yleiskaavan määräysten ja hengen mukainen tontti- ja korttelitehokkuuksien nosto, mutta huomioiden rakennetun ja rakentamattoman ympäristön mittakaava, ominaispiirteet ja arvot. Uudisrakennukset sijoitetaan alueen vallitsevaan koordinaatistoon, sijoittelulla ei suljeta rakennusten välistä virtaavan maiseman rakennetta, massoittelu on vähäeleistä ja korkeudet sovitetaan olevaan ympäristöön. Uudisrakennukset sovitetaan materiaaleiltaan, väreiltään ja muilta ulkoisilta arkkitehtonisilta elementeiltään olevaan, 1960-luvun rakennuskantaan.

OAS:n suunnitteluaineistossa olevassa viitesuunnitelmassa tontin täydennysrakentaminen on poikkeuksellisen tehokasta. Tontille esitetään peräti viittä 5-8 kerroksista kerrostaloa, 8-kerroksista toimitilarakennusta ja 5-kerroksista pysäköintitaloa.

Tehokas täydennysrakentaminen on osin perusteltavissa Myllymestariintien-Vanhalinnantien muodostaman liikenneakselin läheisyydellä. Tällaisilla alueilla lisärakentamisella on mahdollista luoda suljetumpia korttelirakenteita kaupunkimaisemman katumiljööseen ja raja-arvot täyttävän asuntopihojen melusuojauksen saavuttamiseksi.

Suhteuttaen viitesuunnitelmaa esikaupunkialueille tärkeään rakennetun ja rakentamattoman ympäristön väliseen suhteeseen ja mittakaavaan, niin kriittisimmin museo suhtautuu viitesuunnitelmassa pysäköintitaloon kiinni rakennettavaan taloon A, jossa selkeimmin rakennustehokkuuden optimoinnilla vaikutetaan korttelin asumismukavuuteen ja pihasuunnittelun väljyyteen.



Helsingin kaupunki

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

3 (3)

20.10.2022

Tämän lisäksi talo B:n sommittelu mukaillen Puotinharjulle ominaista koordinaatistoa vaikuttaa väkinäiseltä, ja syö myös osaltaan korttelin sisäpihan väljyyttä. Museo esittää, että rakennuksen luoteisosa karsi-
taan suunnitelmista.

Puotinharjun suunnitteluperiaatteissa todetaan, että uudisrakennukset sovitetaan materiaaleiltaan, väreiltään ja muilta ulkoisilta arkkitehtonisilta elementeiltään olevaan, 1960-luvun rakennuskantaan. Viitesuunnitelman arkkitehtuuria tulee vielä kehittää tähän suuntaan, ja varsinkin asuinrakennusten runkosyvyyden tulisi olla alueelle ominaisessa 12 metrissä.

Lisätiedot

Juha Vuorinen, tutkija, puhelin: 310 36940
juha.h.vuorinen(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö